

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrta leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. —

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Volitve za celjski in mariborski okrajni zastop.

Kmetje sploh niso nikder prav zadovoljni z okrajnimi zastopi, katerim Nemci pravijo: Bezirksvertretungen. Temu je kriv volilni red, ki je liberalcem v mestih in trgih na korist, kmetskim ljudem pa na škodo. Čeravno ti ogromno večino okrajnih stroškov plačujejo, imajo vendar skoro povsod malo ali nič govoriti. Mnogi so toraj zato, da se okrajni zastopi za- trejo ali jim pravičnejši volilni redi dajo. Toda sedaj ni mogoče ne prvo ne drugo; kajti v tej zadevi ima govoriti deželni zbor štajerski, a ta je še ves v rokah nemških liberalcev. Prenaredbe kmetom v korist je tukaj upati le te- daj, kedar enkrat konservativci pridobijo ve- čino. —

Vsled tega storijo slovenski kmetje in jihovi prijatelji prav, ako vsaj rešijo, kolikor se rešiti da ter skušajo mogoče veliko svojih mož v okrajne zastope spraviti. Tako zamorejo marsikaj dobrega storiti, veliko slabega zabra- niti ali vsaj liberalnim kričačem in nemškut- arjem na prste gledati. No, in tako smo že marsikaj dosegli: v Ljutomeru, Ptuiju, Gor- njemgradu, Sevnici, Slov. Gradci popeli so se Slovenci do večine, letos tudi v Ormoži in Gor- njejezradgoni. Posebno pozornost pa obračata na- se celjski in mariborski okrajni zastop.

V celjskem okrajnem zastopu so Slovenci že enkrat imeli večino in dobro gospodarili. Toda pred 3 leti so propali in dobili so znani celjski župan Nekermann in nemškutarski zveličar, iz Koroškega prišedši „Kmetški pri- jatelj“ po domače dr. Glantschniggggg pa ne- kov Beer zvonec v roke. Okraju se je gospo- darilo, da se Bogu usmili. Dne 21. decembra p. l. so zadnjo sejo imeli in pokazalo se je, da zapustijo — 10.000 fl. dolga. Tako znajo ti nemškutarji in posilni kmetški prijatelji gospodariti! Sedaj mora biti vsakšnemu okra- jičanu dolžnost, da izvoli boljih zastopnikov. Toraj proč z nemškutarji, liberalci in nemčurji!

V mariborskem okraju smo Slovenci zad-

njič zmagali prvokrat; dobili smo celo večino. Toda izvoljeni možje niso bili vsi pravi kore- njaki in poštenjaki. Eden se je dal baje za 300 fl. od nekega premožnega nemčurja pod- mitati, grof Nugent izvolitve ni sprejel, eden ali dva sta rado z liberalci vlekla, mnogi pa niso redno k sejam dohajali. Mestnih gospodov pa ni zmanjkalo skoraj nikedar ne. Tako smo prišli ob sad svoje zmage. Načelnik je postal znani Hammer-Amboss, namestnik dr. Duchatsch, v okrajni šolski svet so na 6 let zmuznili zopet sami naši narodni sovražniki, še tistih 4000 fl., katere je Seidl okraju pri kresijskem poslopji dolžen ostal, nismo mogli v red spraviti. Toda nekaj smo vendar dosegli; z okrajnim denar- jem se ni smelo pometati in smo tudi stroške malo skrčili. Sedaj je vprašanje, ali pojdemo zopet volit ali ne?

V okrajni zastop volijo 4 skupine: 1) ve- liki posestniki (60 fl. gruntne in hišnega davka), 2) mesto Maribor, 3) veliki obrtniki (100 fl. davka) in 4) kmetske občine. Da v 4. skupini Slovenci zmagamo, ako hočemo, o tem ni dvomiti. Toda v drugih skupinah je slabše za nas. Pravi veliki posestniki so skoraj bele vrane med velikim številom hišnih posestnikov mariborskih, ki so skoro vsi v imeniku kot ve- liki posestniki. Tako n. pr. ima eden v koroš- kem predmestji hišico „fogleš“ in vrtič pa je — veliki posestnik. Nekateri Slovenci so zoper to protestirali pa c. k. namestnik baron Kübeck je protest zavrzel. Jednako neugodna so nam tla v skupini obrtnikov in v mestu.

Vkljub temu pa mislimo, da nam nalaga narodna dolžnost volitve udeležiti se. Tako imenovana „pasivna politika“, t. j. roke kri- žem držati, je nevarna, pogubna. Na noge to- raj dragi rojaki! Storimo vsak svojo dolžnost. Pravična stvar zmaga, če ne denes pa jutri, če ne tokrat, pa drugokrat. Vsaka volilna borba nam služi kot priprava h konečnej popolnej zmagi! Vodstvo volilne borbe prevzeli so znani rodoljubi mariborski! Desterniški.

Gospodarske stvari.

Kako železne madeže iz platnene robe odpraviti.

Železni madeži v platnu ne delajo samo vsako obleko grdo, ampak, kar je še najbolj hudo, na vsakem madeži nastane tudi kmalo luknja, zato se mora gledati, da se taki madeži za časa iz platna odpravijo. Sredstvo je prav priprosto.

Nekoliko grenke soli se namoči pa le z nekoliko kapljicami vode. S to soljo se madež pomoči in nekoliko minut pri miru pusti. Med tem časom se drugi madeži na jednaki način namočijo. Na to se platno, tam kjer je madež, dobro tere in še jedenkrat z raztopljeno soljo pomoči. Zdaj se vzame cinasta posoda, nalije se z vročo vodo in ta, s tako vodo razgreta, posoda se postavi na madež, se pusti nekaj minut na njem stati, na kar se sopet proč dene in madeži z mehko vodo izperejo. Če so že stari in se toraj ne dajo lahko odpraviti, tedaj se morajo večkrat izpirati.

Če pa to ni tako, že po prvem izpranji, izginejo.

Dobro je potem tako perilo, ki se je na povedani način madežev izpiralo, v pranje dati.

Madeži od tinte se na isti način odpravljajo.

Rijasti madeži nastanejo, če so škafi ali kadi, v katerih se pere, z obroči obiti, ki so z železnimi žrebelji pribiti. Če se perilo teh dotakne, dobi rijaste madeže.

Zračna toplota pa mleko v kravjem vimenu.

Skušnje in natančno opazovanje nam je pokazalo, da je zračna toplota bistvenega vpliva na napravo mleka v kravjem vimenu. Tu pri nas v zmernem zemnem pasu med 45.—56. stopnjo severne širine je tisti kraj, ki se je mlečnim živalim kot najpriležnejši dozday skazal.

Kar se temperature same tiče, se je pokazalo, da živalim ona od 15—20 stopinj Celzijove mere naj bolj ugaja. Pa tudi druge vremenske prikazni kakor dež, večja zračna vlažnost so za mlečno napravo v živalskem telesu velikega in važnega vpliva. Kar se pa letnih časov tiče, je dognano, da se spomladi pri bujni zeleni in obilni klaji največ mleka nalije, jeseni pri močni in redivni paši po travnikih in deteljiskih najtrpežnejšega putra namede in največ sira naredi, po zimi pa dobrota in množina mleka pojema.

Poslednjič ima mleko pri dobri, sladki paši skoraj vsakokrat več maščobine vsebine, ko pa mleko, ktero se po zimi od krav namolze, ki se v hlevu pri pičli in suhoparni klaji namolze.

Korenje ali mrkev je za vsakojako živino zdrava in priljubljena klaja, posebno konjem in kravam kaj močno ugaja. Prav zdravo je za vsa živino, ako dobiva po zimi skozi nekaj tednov korenje za klajo. Koža ji postane mehka in voljna in dlaka svitla.

Driski pri žrebetih se najlahkejše odpo more, ako se kobili nekoliko zdrobljene krede na klajo potrosi. Sme se tudi žrebetu samemu nekoliko krede dati, in se pusti, da žrebe iz roke kredo lize.

Škodljivo sadje. V nekem nemškem časniku se svari pred sadjem, ktero ima črne pike ali sploh maroge, ki se dajo obrisati. Strokovnjaške preiskave so namreč pokazale, da obstoje te maroge iz neke sorte gljivic, ki so tistemu, kateri tako sadje zavživa, zelo škodljive. Napravijo namreč v sapniku hud kašelj, rujavo kožno vnetico in celo difteritido. Tako sadje toraj ne gre jesti ali ga pa treba prej do dobra olupiti ali vsaj peg in marog dobro obrisati.

Sejmi. 29. januarja Artiče. 1. februarja Jurklošter, Gradec, Radgona, Šoštanj. 3. febr. sv. Jurij na Šavnici, Jarenina, Videm, Zeleni travnik, 5. febr. Dobrna, Vojnik, Mahrenberg, sv. Peter pod sv. gorami.

Dopisi.

Iz Maribora. (Oberst pl. Kinnart) je od našega regimenta štev. 47. vzel slovo v posebnem ukazu, tudi v slovenskem jeziku, in ki se glasi: Po Najvišjeji odločbi od 19. januarja 1883 imenovan za poveljnika (komandanta) 4. peš-brigade izročim regimentno poveljništvo (komando) gospodu oberstlajtnantu Ernestu Schmides. Vsled tega izstopim iz vrlega regimenta, pri katerem sem več kakor 6 let po svojih najboljih močeh deloval, s katerim sem težavne pa tudi lepe, velevažne dneve preživel, za čegar dobri vojaški glas in vojniško čast mi je pred vsem bilo mar in skrb, od katerega sem toliko dokazov požrtvovalnosti in udanosti, zvestega tovarštva in naklonjenosti prejel, in pri katerem mi je bilo dano pridobiti si zadovoljnost svojega Najvišjega vojaška zapovednika, svitelega cesarja, v vojski pa tudi v mirnih dneih. Ni treba mi posebej še povdarjati, da s težkim srcem jemljem od izvrstnega vojaštva slovo, katero premore vse, česar mu je k zmagi treba, in da nerad položim poveljništvo pri regimentu, katero podaja čast v mirnih časih in slavo v vojski. Čeravno me toraj bode daljava in služba ločila od tega regimenta, ostanejo vendar nepretrgane vezi naklonjenosti in prijaznosti, katere me nanj vežejo. Zahvaljujem se gospodu štabnim in višjim oficirjem za njihovo djan-sko podpirovanje, kakor tudi za njihovo dobro-

hotno udajanje v moje namere — izrekam svojo zahvalo vsem podčastnikom in vsem vojakom za njihovo blago voljo in njihovo udanost. Njihove izvrstne vojaške lastnosti so temeljna podlaga ponosnemu poslopju za vojniško slavo 47. peš-polka. Ostanite srečni! Moj blagoslov, iz dna mojega srca prihajajoč, vas naj spremlja vselej in povsod Bog blagoslovi, Bog varuj 47. peš-polk. Z Bogom!

Od gornje Radgone. (Volitve v okr. zastop — zmaga Slovencev). Dne 15. in 16. t. m. smo volili. Prvi den je volila skupina velikih posestnikov 10. zastopnikov. Pri volitvi so se razločevale tri stranke: narodno-konservativna; radgonski meščani in privrženci Kref-tovi združeni s Bauernvereinerji. Narodno-konservativna stranka je med svoje kandidate postavila tudi 2 meščana gg. pl. Kodoliča in Sprangerja, nadejaje se, da bodo potem tudi meščani za njene kandidate glasovali; toda motili smo se: pa bomo drugokrat ravnali po glasilu: kakor vi nam, tako mi vam. Meščani bi bili popolnem propali, ako bi se narodno-konservativna stranka imenovanih dveh gospodov ne bila usmilila. Volilcev je bilo 45, pri prvi volitvi so bili izvoljeni gg.: Žitek s 34 glasi, o. Em. Šlander 30, pl. Kodolič 28, Spranger 28, Steinbrenner 24. Ostali niso imeli absolutne večine, toraj se je moralo še enkrat voliti. Med tem pa je uže nekoliko volilcev odišlo, nevedoč, da je treba absolutne večine in da vtegne priti do druge in še tretje volitve, kar se je res zgodilo. Ostalo je le 28 volilcev. Pri drugi volitvi so dobili gg.: Kreml 16 glasov, Bračko 17; pri tretji volitvi grof Dr. Avernass 20, Fr. Vaupotič 18, pl. Pichl 16. Rojaki! ne zapustite drugikrat več volišča, dokler volitev ni popolnoma končana. V obče pa sme narodno-konservativna stranka s tem izidom zadovoljna biti, zakaj izmed 10 od nje postavljenih kandidatov jih je 7 izvoljenih. V skupini velikih trgovcev ni bilo volitve, ker edini v tej skupini namreč lastnik Radinske slatine, je vže itak ud okraj. zastopa. V torek 16. jan. so volile kmetske občine. Voliti je bilo 19 zastopnikov. Nasproti ste si stali narodno-konservativna in pa nemčursko-liberalna stranka. Volilcev je bilo 43. Zmagala je narodno-konservativna stranka in sicer jih je vže pri prvi volitvi izmed 19 od nje postavljenih kandidatov prodrlo 18 z absolutno večino. Izvoljeni so bili gg.: Müller iz Šratovec s 27 glasi; Veberič iz Borčove 27, Zemljč iz Radinec 28, Koler iz Očeslavec 27, Novak Mihal od gornje Radgone 24, Širič iz Stavešinec 25, Belšak Anton župnik 23, Bratkovič iz Grabonoš 42, Borko iz Kralovec 25, Perko od Negove 27, Ploj od Šavnice 42, Trstenjak iz Ivanjševce 27, Jančar Fr. iz Zbigovec 23, Kocmut od sv. Jurija 23; Domajnko Fr. iz Izvajnc 27, Bratkovič iz Turjenc

27, Sedlak zdravnik 27, Pele od Murščaka 24; samo eden in sicer dr. Gorički je dobil 2 glasa premalo. Pri drugi volitvi je bil potem od obeh strank s 36 glasovi voljen g. Simonič, nadučitelj v pokoji. Da dr. Gorički ni prodril, temu je glavni vzrok ta: na predlaganje nasprotnne stranke so 3 najodličniši narodni volilci bili izvoljeni v komisijo. (Zakaj po § 32 ostv. 3 niso bili voljeni štirje, ne vem). Zdaj so nasprotniki imeli prosto polje, so naše volilce, ker so bili brez voditeljev, motili, rekoč: „le doktora ne!“ Uspeh je bil, da so uže nekteri napisana imena predručali, in tako je dr. Gorički ostal v manjšini. Le doktora ne! so rekali. Rojaki! tudi dopisnik ni za vse doktore zavzet, najmanj za nemčurske, pa dr. Gorički je naš mož, doma od sv. Jurija na Šavnici, odvetnik v Gornjiradgoni; pozna postave, svojih računov ne pretirava, imeli bi ob enem v okr. zastopu zastopnika v pravnih rečeh; pogledjte v Ormožki zastop, tudi tam je ud dr. Geršak, vsi so ž njim zadovoljni, imajo zaupanja do njega, in so ga zdaj celo za načelnika izvolili. Ne poslušajte naših nasprotnikov, marveč dobro vam hoteče narodnjake; če pride k dopolnilni volitvi, ali k novi volitvi, govori se namreč, da bodo pri volitvi vsaj nekatere ovržene (vroki dopisniku niso znani), združite se in volite moža, poznate ga! V združenji, v edinstvi je moč! Kakor se iz imenika izvoljenih mož vidi, se je gledalo na to, da bi bili zastopniki iz raznih krajev voljeni, vendar se ni mogel vsakej občini dati zastopnik, ker ves okraj šteje 24 občin, voliti pa je bilo samo 19 zastopnikov. V okrajnem zastopu gornjeradgonskem imajo toraj narodnjaki večino. Naprej! Tudi novi občinski zastop Gornjeradgonski ima drugo lice, med svoje ude šteje tudi narodnjake gg.: dr. Gorički, Belšak, Em. Šlander, Zemljč, ni pa več bil voljen g. nadučitelj Erschenjak, ker je bil hopnil v nemčurski Mihaličev koš.

Iz Kamce. (Volitve.) Zraven slabih let je nemčurstvo in nemškutarija, ki se tu pri nas širi, naša največja nevolja. Nemci, ki so se pri nas obogateli, si kupujejo tukaj posestva in se potem vsiljujejo v naše občinske zadeve. Kaj pa zna meščan, kako si kmet kruh pripravlja in česa je kmetu treba. Meščan nekteri misli, da so kmetje inviničarji le na svetu, da za njega delajo in mu strežejo. In vendar se najdejo tako nespametni ljudje pri nas, ki meščane v občinski zastop rivljejo, da bi pri tem potem svoje namene dosegli. Tako je bilo pri letošnjih občinskih volitvah tudi pri nas. Z dosedajnim županom g. Požom smo bili prav zadovoljni, ker je skoz in skoz pošten in pravičen mož. Letos pa se hočeta dva možaka za župana vrniti. Prvi je nek trdi Nemec in doslužen rudečelas strežaj ali „bedintar“, ki ima tukaj malo posestvo pa besede slovenski

ne zna; drugi pa je nek hudo nemškutarski deda, ki je glede svojega obnašanja toliko za župana sposoben, kakor kozel za vrtnarja. Če je pijan, mu nikdo blizo ne sme; to njegovi sosede prav dobro znajo, saj je njegovega „rezoniranja“ in preklinjanja večkrat cela graba polna. Kako bi tak človek potem druge v redu držal? Ta človek je uže celi čas pred volitvami glase lovil. Na den volitve je že na vse zgoda volilce vkup zganjal in jim liste s svojim imenom v roke stiskal. Najbolje smešno bilo je pa to, da je nekega posestnika iz druge občine, ki ima le njivo v kamški občini, in kateri ni hotel iti volit, hudo pokregal ter rekel, da si naj tudi njivo iz kamške občine spravi, če neče njega voliti. Ni res, prav bedasto in smešno! In taki človek hoče župan biti? Bog nas varuj! Upamo, da naši občinski odborniki in gospodje dr. Lorber, g. Grubič, g. Zwettler in g. Halbärth toliko možganov imajo, da nam ohranijo našega dosedanjega župana g. Poža, ki je mož poštenjak in je dozda lep in hvalevredno gospodaril in županoval. Nemec L... pa se naj gre na Gornještajersko za župana ponujat, nemškutar Š... pa v Bosnijo Turkom. Mi želimo imeti mir in red. Kaki ptiči so nemškutarji, to nam kažejo Soršak in drugi njegove vrste, tudi še „Kamškega straha“ nismo pozabili in njegovega gospodovanja pri nas še tudi ne.

Iz Jamovice. (Častni srenjčani — volitve — lisjak.) V planinskem kotiči na Sv. Iljsko-Mislinjski meji in široki okolici ob vsakdajnem kruhu in čisti studenčnici živi dosti poštenih in čisto slovenskih kmetov, doli v Št. Ilji pa so tudi štacune in ošterije, kakor tudi sedeža dveh županstev. Vrli narodnjaki v Mislinji so podpisali peticijo slovensko ter zastran mnogih trudov in zaslug za to občino izvolili dva častna uda. To sta g. baron Goedel, državni in č. g. dr. Jože Šuc, mestni župnik in deželni poslanec. Slava! Št. Iljski župan rado-voljni sluga tujcem je preziral razun par kočevarjev narodni odbor in je podpisal Mihaličevo nemčursko prošnjo. Koga hočete tedaj v novi odbor, dragi slovenski kmetje, izvoliti, ali svoje poštenjake ali morebiti svoje narodne izdajalce? Kaj hočete z nemškimi liberalci? Sami svitli cesar so želeli spremembe in dvajsetletni steber zapravljivega liberalizma se po vseh viših kro-gih podira; da bi nas ljubi Bog ohranil pred sovražniki, vojsko, in vse, gotovo vse, se mora na bolje obrniti. Ko bi pač imeli naši rojaki dobrotnika, da bi jim nekaj iztisov Slov. Gosp. pošiljal, ker sami smo toliko ubožni, da n. pr. po triji sosede ne bi zamogli vsak 1 fl. plačati. Naši nasprotniki, kakor oskrbnik Lohningerjeve zapuščine g. Poglejen in še drugi ponujajo „Čeljskega lisjaka“ kot volka v ovčji obleki. Če nimate zmožnosti, ga po sadu spoznati, si pa vendar oglejte njegove usilovalce. So li to

pravi Slovenci ali je kateri od teh vrl kristijan, da bi hodil in veroval v katoliško cerkvo, kakor vi! Če je pa vender prismoda in v svoji zanikernosti bere in veruje v predrzni listič, naj se sramuje, med poštene Slovence naj ne bode v županstvo izvoljen. Kogar pa obsije solnce razsvetljenja, da se ne bere grozdje iz trnja in fige iz oseta, pa naj vrže gnjusobo nemčurjem moško nazaj.

Od Ormoža. (Okrajni zastop.) Naše zaupanje, katero smo stavili v predzadnjem listu „Slov. Gosp.“ nas ni varalo; vrli okrajni zastopniki so 17. t. m. očitno pokazali, da domačinu gre vodstvo njihovih zadev, a ne tujcem. Imeli smo že več volitev, ki so za nas slabo izpale, tudi več volitev smo imeli, kjer se nam je poslužilo, tujca v kot potisniti, a tako odločnega, tako veselo-složnega izida, kakor 17. t. m. še nismo imeli, ker s tem dnevom se je vodstvo naših okrajnih zadev popolnoma v roke domačinov, Slovencev izročilo. — Za načelnika na mesto odstopivšega g. Šmidlna je bil voljen g. dr. Geršak, za njegovega namestnika pa g. Čulek, župan Središki. V odbor pa so bili voljeni gg. Sporn, dr. Žižek in Robič. To je preobrat, da se takega pač naši nasprotniki niso nadejali in ki ga tedaj bodo težko pozabili; oni so mislili, da se dne 17. t. m. ne bode niti sklepati moglo, ker so sklenoli, da vsi od te seje izostanejo, toda varali so se; prišla k zborovanju sicer ni nobena nemškutarska duša, a tem bolje so prišli skoraj vsi naši možje in pokazali, da ako vsi nemškutarji zginejo, kakor „kafra“ še za to ne bo konec sveta. Mi novo izvoljenemu načelniku in odboru želimo, da zaupanje, katero v njega stavimo, v vsakem obziru opravičuje. da pokaže kakor brat bratu pravično in nepristransko delovanje, da pospešuje blagor okraja, ter da energično postopa za to, kar nam gre in kar biti mora. — Mi mu v to našo pomoč obetamo in vsi skupaj bomo storili kar se da. Tistim poskritim nemškutarjem pa: „Fit ihne ksunt, segmar uns so nit mer.“

Iz Celja. (Kat. podpor. društvu) so darovali: Po 6 fl. so darovali: Č. g. župnik Šibal, č. g. Valentin Par, Po 5 fl. so darovali: Č. g. dekan Jak. Bohinec, č. g. kaplan Hrstel Gregor v Pišecah, č. g. kaplan Ribar. Po 4 fl. so darovali: Č. g. Jan. Brglez, vikar v Konjicah 2 fl. za 1882, 2 fl. za 1883, č. g. kaplan J. Muha 2 fl. za 1882 in 2 fl. za 1883, č. g. Anton Rodošek, kpl. v Trbovljah 2 fl. za l. 1882 in 2 fl. za l. 1883. Po 3 fl. so darovali: G. Janez Zupanc cerkvenik, č. g. Bor-sečnik, korvikar v Mariboru. Po 2 fl. so darovali: Jože Jezernik (grenadir), č. g. župnik Jož. Kolarič, č. g. Caf, predmestni kaplan, G. Elsbacher, trgovec na Laškem, g. dr. Štefan Kočevar, č. g. kaplan Jan Fr., gospa Strauss,

g. dimnikar Emersdorfer. Več podpornikov 3 fl. 52 kr. Za leto 1883. Po 5 fl. so darovali: Č. g. dr. Muršec v Gradci (Lendplatz Nr. 29.), č. g. katehet Ferd. Majcen. Po 3 fl. so darovali: G. dr. Hrašovec v Ljubljani. Po 2 fl. so darovali: Liza Kadivnik, Marija Prekoršek, g. Krašovic, g. Major Friess, č. g. župnik J. Flek, gospa Therese Herič, g. Ferd. Kager, pasar v Celji. Več podpornikov in nekaj izvanrednih dohodkov: 7 fl. 32 kr.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Ruski minister Giers prišel je na Dunaj in se pogovarja z našimi ministri zastran Turčije. Želeti je, da se porazumejo, ker se je sicer bati vojske. Rusi namreč hočejo vzeti Carigrad in prodreti do Egejskega morja in tako djati izhodnji del Balkanskega poluotoka pod svojo oblast, nam pa, ako privolimo, radi pustijo zapadni del do Soluna, tedaj bi zamogli mi pridržati Bosno in Hercegovino pa še pridobiti Albanijo in kos Makedonije. Če se ne porazumejo, bati se je vojske z Rusi. — V državnem zboru so nemški liberalci zajamrali, da hoče finančni minister od bogatašev več davka, ter mu očitali, da bode „kapital“ zaklan. Smešno! Minister jim je odvrnil, da je sedaj 1720 milijonov goldinarjev kapitala nakupičenega, od katerega kapitalisti vsako leto 70—80 mil. dohodka potegnejo pa niti krajcerja davka ne plačajo od tega. Ako se nobenemu kočlarju ne prizanese n. pr. pri desetem penezi, zakaj bi minister tolikemu kapitalu prizanašal! Naši narodni in konservativni poslanci naj le ministru pritrdijo in globoko kapitalu v žep segnejo, gruntne davke pa naj znižati skušajo, kajti grunti ne dajajo več nekdanjih dohodkov. Grof Wurmbrand Borlski je nasvetoval, naj se nemščina proglasi za državni jezik, Staatssprache, pa je propal: Čehi, Poljaci, Slovenci in konservativni Nemci pravijo, da tega ni treba in bi samo žalilo nemške narode. Kdor in kder se potrebuje nemščina, ondi je itak v navadi, kder pa je treba ni, ondi ne kaže z njo v ljudi siliti. — Vlada namerava predložiti poslancem postavin črtež, ki bode določeval natančno, da imajo na Českem, Moravskem in Šlezkem sodnije sprejemati česke vloge in jih reševati česki, na Kranjskem, Štajerskem, Primorskem, Goriškem (in Koroškem?) pa jednako ravnati s slovenskimi. Magjari hočejo uvesti civilni zakon. Škofje in mešniki katoliški se pa temu ustavljajo. In zato so poslali peticijo zoper civilni zakon državnemu zboru. Tukaj pa so liberalni poslanci in minister Tisza (kalvinec) ježno zavračali prošnjo in se robato gozili katoliškim duhovnikom, češ da kalijo javni mir. Tudi nasvet poslanca Istoczyja so liberalci zavrgli, ki je zahteval

postavne obrambe zoper vedno večji naraščaj Judov na Ogerskem. Liberalci in Judi so prijatelji. — Fml. Jovanoviča je lahon Voltlini v Zadru hotel ubiti pa se ni upal, ker je preveč ljudi v ulico prišlo. Zločinca so zaprli.

Vnanje države. Francozi se uže močno bojijo za svojo republiko; komaj so Napoleona zaprli, uže se glasijo privrženci prognanih kraljev, tudi vdova Napoleona III. je došla nalašč v Pariz; predsednik republike pa je uže 76 let star in republikanci med seboj razdraženi, ljudje pa sploh nezadovoljni. Utegne se res kaj nepričakovanega zgoditi. — Nemškemu cesarju Viljelmju je 81letni brat Karl umrl, menda pride tudi po njega skoro smrt. S papežem pa se še ni hotel pogoditi in katoličani nemški pogrešajo še vedno svojih škofov, ki so izgnani. — Ruski car se da letos meseca maja v Moskvi kronati in mogoče je, da prenese tje sedež cesarske vlade iz Petrograda. Starorusi to močno želijo. — Na Irskem v Dublinu pričeli so pravdo zoper hudodelnike zarotnike, ki so se zakleli vicekralja in vse višje uradnike poklati. — V Florenciji so italijanski vojaki grdo razsajali in upijali: smrt Avstriji, živel Oberdank, ter so oficirje, ki so nesramno rabuko vtolažiti hoteli, trdno natepli. — Greška vlada namerava železnico staviti iz Aten do Soluna.

Za poduk in kratek čas.

Jezik v ljudskih šolah na Slovenskem.
(Odkritosrčna beseda slovensk. kmetu.)

Zapisal dr. J. Sernec.

I. Ni menda vasi na Slovenskem pa ne krčme, v kateri se zdaj ne bi govorilo o vprašanji, v kakšnem jeziku se naj učijo naši slovenski otroci v ljudskih šolah. Vaši nasprotniki namreč trdijo, da se naj podučujejo v nemškem jeziku, vpijejo na slovenske rodoljube, ter jih skušajo očrniti proti Vam, ti pa tudi nimajo vselej časa, razodeti na tanko vsakemu prostemu kmetu, kako si mislijo te stvari, in iz katerih uzrokov imajo o tem drugih misli, kakor Nemci ali naši odpadniki, ki zasmehujejo vse, kar je Slovenskega.

Gotovo pa je to vprašanje silno važno za celo našo prihodnost. Vsaj mi vsi nič ne ljubimo na tem svetu tako srčno in iskreno, kakor svoje ljube otroke, vsaj se trudimo vsi in mučimo dosti manje zavoljo sebe, nego zavoljo otrok, katerih je nam Bog podaril, tedaj se tudi spodobi, da se o takem imenitnem vprašanji, kakor je odgoja in cela prihodnost naših otrok, ne čuje na kričanje v krčmah, niti na zabavljive šale kakega krivega prijatelja, nego da se z mirno besedo preiskuje, česar nam je treba in bi le želel, da bi vsak slovenski oča in mat

30

slišali moje besede, da bi mogli sami spoznati, česar je nam vsem treba, in bodo nehali naši sovražniki uspešno trositi neresnične trditve, in da bode konec vsakej mešariji zastran te nam svete reči.

Trditi pa se sme to-le!

Že zdaj je za vsakega človeka prav koristno in potrebno, da zna pisati, brati, dobro in urno računati, in brez velikega truda si vse zapisovati, kar se mu važno zdi, da nanj ne pozabi. Če je vže zdaj to silno potrebno, koliko potrebneje bode isto za naše otroke, kajti ljudi bode vedno več na svetu, navadno prosto delo se bode vedno manje plačevalo, ker se iznajde zmirom več mašin in strojev, ktere izdelujejo, kar je poprej opravljala človeška roka, in tako bode v prihodnje ljudem treba učiti se ne samo v otročjih letih, nego tudi še pozneje — da, do konca svojega življenja, ker nobeden ne sme zaostajati v nevednosti, sicer bo prišel ob vse, bo služabnik pametnejšega. Pravim tedaj, da vsak otrok se mora v ljudski šoli naučiti, da gladko ve pisati, brati, računati. Po 12. ali 13. letu mora priti iz šole podučen v vseh tako zvanih elementarnih vednostih. Računati mora znati tako, da ga nikdo prevariti ne more in da sam ve presoditi, kaj mu kaže storiti ali opustiti. Na vsaki način more znati tako gladko brati, da vsako dobro knjigo, vsak primeren časopis lahko vzame v roke, in iz njih se uči, česar še v šoli ni mogel slišati, in da sploh vse izve, kar se po svetu važnega dogodi.

Želja in volja vseh starišev mora tedaj biti ta, da njihovi otroci, zapustivši ljudsko šolo, so podučeni tako, da se v vsem tem lahko naprej učijo in izobražujejo po dobrih knjigah in časopisih in šola ljudska je le takrat dobra, ako se v nji z otroci toliko doseže, kolikor sem ravno omenil, in na celem svetu tedaj tudi pri nas se hvalijo tisti ljudski učitelji, kteri toliko dosežejo z otroci. Vsak ve, da malemu otroku ne gre pisanje, čitanje, računstvo itd. prav lahko v glavo. Mali otrok nima zrele pameti, in dela je dovolj, ako ga hočemo do 12. ali 13. leta naučiti, kolikor mu je treba za življenje in za njegov lastni dalji poduk!

Vendar pravim, da se vspeh doseči da, in se res doseže na Francoskem, na Nemškem, na Laškem, na Českem, na Poljskem, na Ruskem, itd. a žali Bog, pri nas na Slovenskem pa ne tako.

Zakaj se pa ne doseže na Slovenskem to v šolah, kar drugod? Menda imajo naši otroci slabše glave za nauk? Nikakor ne. Narobe. Ni bolje obdarjenega naroda, kakor je slovenski! Uzrok tiči nekje drugod!

Nemški in francoski učitelji, kakor tudi učitelji pri vseh drugih narodih, učijo v ljudskih šolah otrokom le v jednom, namreč v ma-

ternem jeziku. Srečen otrok ne sliši v šoli od 6. do 12. leta gotovo ne besede o kakem tujem jeziku, učitelj mu pravi vse s takimi besedami, kakšnih je od doma od matere in očeta vaju. Po tej poti gredo otroku prav lahko nauki v glavo. Tako otrok dan za dnevom lahko več ve, vsaj se skrbno prilega jedno na drugo, kakor pri zidu kamen nad kamen! Srečni so ti otroci! Pridejo, če so dorasli, iz šole dobro podučeni za svet in vendar v šoli niso mnogo vzdihovali in prelivali solz!

Le mi ubogi Slovenci smo tisti edini narod na svetu, pri katerem se še trdi, da mora nauk v ljudskih šolah biti drugačen, kakor pri vsem drugem svetu. (Dalje prih.)

Smešnicar 4. Neka žena reče sodniku: Prosim vas gospod, prišla sem tožit svojega moža, ker še staro mero rabi. Sodnik: Kaj pa meri po starej meri? Moja pleča, odgovori žena. Bučkovski.

Razne stvari.

(Naš državni poslanec g. dr. Vošnjak) bode še dva shoda svojih volilcev sklical. V nedeljo 18. februarja v Sevnici, na veliki pondeljek pa v Šoštanj. Ob enem bode tudi „Slovensko društvo“ na obeh krajih zborovalo.

(Plesni venček) napravi celjska čitalnica dne 31. januarja 1883. Začetek ob 8. uri (Posojilnica v Celji.) Redni občni zbor tega zavoda se bo vršil dne 28. t. m. (nedeljo) ob treh popoldne v dvorani celjske čitalnice (Štravsove gostilnice). Opravičeni se tega zbora udeležiti in soglasovati so vsi udje posojilnice, kterih je koncem l. 1882, vkup 442.

(Javno zahvalo) izreka vodja Gomilske šole g. grajščaku blag. Karolu Haupt, ki je tudi letos 12 ubogih učencev obdaroval z zimsko obleko in šolsko spravo. Bog plati!

(Preklicala) je občina Trassenberg v Slov. goricah Mihaličevo smrdljivo prošnjo, ker je bila v podpis goljufana. Nemškutarski berači so toraj uže večkrat na grdej goljufiji bili zasačeni.

(„Ohne Gemeindebeschluss“) pravi Mariboržanka je nekaj slovenskih prošenj podpisanih. No, Miheličeve pa bržčas vse. Kaj tedaj sledi iz solz, katere bržas „Hammer-Amboss“ v svojej Mariboržanki toči? Nič.

(Iz Stavešinjec) se nam zopet poroča o lisjaku, lesičnjaku in nekem botru pa upamo, da se boter gotovo poboljša in toraj mu bodi zarad njegovih mnogih zaslug za Slov. Gospodarja prizanešeno.

(Sv. Andraž nad Polzelo) je sedaj ena občina in je dobila 4. t. m. svojega prvega župana; č. g. Šibal, bivši župnik, so si veliko bili prizadjali, da so novo občino sestavili.

(Ljutomerska podružnica) bode imela dne 28. t. m. sejo v realki ob 1. uri popoldne. Poselski in vincarski red pride v razgovor.

(Konfisciran) je bil zadnji 7. list časnika „Südsteirische Post“ zaradi članka „Die Gymnasien Untersteiermarks (Schluss)“. Uredništvo vloži pritožbo in ugovor.

(Podkovska šola) v Gradci je popolnem nemška. kakor kmetijska v Grotenhofu in vinorejska v Mariboru. Slovenci doplačujemo povsod $\frac{1}{3}$ stroškov pa koliko imamo haska? Nemški liberalci štajerski porabijo vsako priliko v našo ponemčenje. Povsod nas krmijo z nemščino, da se nje moramo prezobjesti, čemo ali nečemo.

(Celjska „krompirvahterca“) pravi, da je g. dr. Vošnjak uže zgubil vse zaupanje pri svojih volileih ter da bo treba misliti za voljo bližnjih volitev (?) na drugega kandidata. No menda na v Celji znane možakarje: „der besoffene Loisl“ ali „der dumme Muki“ ali „der pritschte Pepi“? Kako pa volilei g. dr. Vošnjaku ne zaupajo, to je pokazal II. občni zbor Slov. društva v Celji ravno pred nosom celjskih kričočev; izrekla se je vrlemu poslancu prisrčna zahvala in burno pritrjevanje!

(Mariborski okraj) potrebuje l. 1883 41346 fl. in okrajna doklada bode znašala 8% na 253.000 fl. predpisane dače. Za povzdigo govedorejstva t. j. za bike, je zastop našel 60 fl. No s tem bode veliko bikov okraju priskrbel! Za požarno stražo v Mariboru pa najde 200 fl. iz okrajnih dohodkov!

(Bizelčani) bi radi zdravnika dobili, 100 fl. plače je ponujene.

(Novi župani) so notar Rodošek v Ptui, dr. Tomšek v Slov. Gradci.

(Umrli) je v Ljubljani zvonar oča Samassa, star 75 let.

(Žandarjev) dobijo k sv. Juriju na Pesnici še le spomladi.

Listište uredništva: G. T. bolje, da se pesmotvori ne tiskajo ne nemški pa ne slovenski. Dopisi iz Maribora o čitalnici, dalje iz Prihove, iz Šoštanja, iz Solčavskih planin, iz Šaleške doline, Doberne itd. prihodnjich.

Loterijne številke:

V Trstu 20. januarja 1883:	6, 85, 42, 66, 59.
V Linci "	35, 18, 56, 21, 49.
Budapešt "	36, 88, 63, 81, 67.

Prihodnje srečkanje: 3. februarja 1883.

Težek voz na prodaj!

V Brašlovcah v Savinjskeji dolini se prstovoljno proda težek voz, ki nosi 60—70 centov teže. Voz ima predi in zadi zavor prav dobro kovan pri dobrem kovači, ter prav glasno teče; vaga 600-50 kilogramov. Kovan je bil leta 1879. Cena se zve pri županstvu v Brašlovcah, pošta Brašlovce (Frasslau).

Zahvala.

Vsem, kateri so našo dve in pol leta staro hčerko

Olgo

spremljali k večnemu počitku, ali jej na drugi način izkazali zadnjo čast, izrekamo s tem presrečno zahvalo!

Žalajoči starši:

Fran in Minka Jurkovič.

Šmarija pri Jelšah, 20. januarja 1883.

Dražbanje konj

Z dovoljenjem občinskega urada v Terbovljah prodava po javnej dražbi Terboveljska druga za kopanje premoga dne 1. februarja l. ob 9. uri dopoldne pred fužinsko gostilno Terbovljah

16 uprežnih konj z opravo vred,

ker jih več ne potrebuje, proti takojšnji plači v gotovih denarjih ter so povabljeni dražba priti v obilnem številu. Čas dražbanju nastljen je ugodno, kajti lokalni vlak iz Celja mešani vlak iz Trsta in Ljubljane pride $\frac{1}{2}$, 8 uri zjutra v Terbovlje.

Priporočilo.

Na sejnih in ob drugih posebej naznjenih dneh bodem v Jarenini, pri sv. Jakobu sv. Jurji, sv. Ani, sv. Trojici, sv. 3 Kraljih, Antonu vsakovrstne kože prejemal in je t tam zvesto in mogoče dober kup vdela ne postavljaj, tudi priporočim dobro usnjato bla

Alojs Lehr.

1—3

usnjar v Apačah,

Hiša na prodaj.

V trgi Brašlovskem (Frasslau) je hiša št. 14. proti ugodnim pogojem iz proste roprodati. Hiša je zidana, z opeko krita, imatleh 2 veliki sobani, 1 čumnati, 1 shrambrojstvine, obokano kuhinjo in klet. Pod strje še ena večja sobana. Na dvorišči je gosdarsko poslopje s kravjim in svinjskim hlevvse v najboljem stanji. Zraven ste dve nj13 ar, 30 □m. veliki, vrta 1 ara 65 □m. sestvo sodi najbolje za kakega rokodelca.

Več pové lastnik Franc Sedounik Ljubnem št. 94 (Laufen, Bezirk Oberburpošta: Ljubno — Laufen.

Odprto pismo.

Blagorodni gospod Miha Detschmann, občinski predstojnik okolice Šmarijske!

V odprtem pismu, dne 12. t. m. Vas vpraša več posestnikov naše občine, kje da so razpoloženi občinski računi pretečenega leta. To vprašanje mene nij iznenadilo in takoj se požurim Vam odkriti, kar mene tišči. Pokažite tedaj Vaše prijateljstvo občanu, kateri Vas je volil v obč. odbor s tem, da mu odgovorite na sledeča vprašanja, ker sicer bode najine ljubezni konec.

Ko se je za lansko leto proračun stavil, bilo je sklenjeno 10% obč. nalog naložiti vžitinskemu davku (Verzehrungssteuer) in to je bilo zelo pametno, ker nam je znano, da postopa na isti način več občin, recimo: trg Šmarije, Ponikva, Slatina i. d. Vemo pa, da sklep nij bil izpeljan! — Zakaj ne? — Tudi pri debuti o letošnjem proračunu je stavilo več odbornikov isti predlog. Zakaj ste temu predlogu protivili? Se li bojite, da bi izgubili prijateljstvo krčmarjev: Nunčič-a, Bastevo-a, po domače Drežman-a, Groblšek-a in Romih-a, po domače Stante-ta, kateri sedé z Vami vred v občinskem odboru, da nalagate ves davek ubogemu posestniku na rame? Jemljite si v zgled trg Šmarije, ki ima tudi četiri krčmarje v občinskem odboru in je vkljub temu na vžitinski davek naložil letos 15% občinskih nalog!

Ponavljaje svojo prošnjo sem s poštovanjem
?—, posestnik,
kateri tudi sme vprašati.

Podučiteljska služba.

Na dvorazrednici pri sv. Miklavži poleg Ormoža je izpraznjena podučiteljska služba v IV. plačilni vrsti in prostim stanovanjem.

Prosila se naj postavnim potem pošljejo do 15. svečana 1883 krajnemu šolskemu svetu pri sv. Miklavži poleg Ormoža.

Okr. šolski svet v Ormoži 2. prosinca 1883.

Prvomestnik

3—3

Premierstein l. p.

Sadovna drevesa

visoka, posebno zlate parmene in mosanceljni so na prodaj v Radgoni, drevo po 30 kr. — Povprašajo se naj gospodje: Bračko v Orehovci, pošta Radgonska (Radkersburg), in Pavel vit. plem. Hempel v Gradci, Haydngasse Nr. 10 II. nadstropje.

3—3

Dobra

Štacuna z mešanim blagom v najem!

Proti jako ugodnim pogojem se da zavoljo rodbinskih razmer izvrstna štacuna z mešanim blagom vred na veleimenitem tržnem prostoru v zelo naljudenem in obiskovanem trgu na Spod. Štajerskem takoj v najem.

Pismena vprašanja prosimo poslati
opravištvu „Slov. Gospodarja“
pod števil. 100.

3—3

7—7

Ponudba.

Obče znane in izvrstne na
Tržaški razstavi s srebrno svetinjo
odlikovane

voščene sveče

iz čistega, nepokvarjenega čebelnega voska
priporočata

P. in R. Seemann v Lubljani.

3-8

Posojilnica v Celji

sprejema hranilne vloge (vklade) od vsakega, bodi si ud ali ne in daja

5 gld. od 100 gld. na leto obresti.

Uradni dan vsaki torek dopoldne.

9-12

Po čudovito nizkeji ceni

prodava več 1000 štajerskih lodnastih sukenj od 4 fl. naprej.

Janez Müller
v Mariboru, Viktringhofgasse.